

הסכס יעקב ולבן

סוגי הבהמה

שה/צאן - שם כולל בין של עיזים בין של כבשים, בין של זכרים ובין נקבות, והפיי משתנה לפי ענין הפסוק.
עיזים - שם כולל לזכרים ונקבות, והפיי משתנה לפי ענין הפסוק.
תישים/עתודים - עיזים זכרים.
כבשים - שם כולל לזכרים ונקבות.

סוגי הגוונים

נקוד - נקודות לבנות בכל גופו.
טלוא - כתמים לבנים גדולים.
עקוד - נקודות לבנות ברגלים.
ברודים - קו לבן שמקיף את כל גופם.

ביאור ענין שכר יעקב מלבן והחלפתו

הסכס יעקב ולבן

יעקב התנה שלבן יוציא מהעדר שיעקב שומר עליו :
עיזים - בין זכרים בין נקבות שהם נקודים וטלואים.
כבשים - חומים.

ומאותו יום שלבן יוציא את אלו, אם יוולד בעדר זה עיזים נקודים וטלואים או כבשים חומים זה יהיה שכר יעקב.

לבן הסכים והוציא מהעדר שנמצא אצל יעקב

עיזים - בין זכרים ובין נקבות נקודים וטלואים - כפי ההסכס,
עיזים - עקודים - שלא כפי ההסכס.
עיזים - שיש בו קצת לבן - שלא כפי ההסכס.
כבשים - חומים - כפי ההסכס.

ונתן את אלו ביד בניו והרחיק אותם במרחק של שלושה ימים.

נמצא שישנם מכאן ואילך שלשה עדרים :

עדר א' - של לבן - ביד יעקב.
עדר ב' - של לבן - ביד בניו.
עדר ג' - של יעקב, ממה שיוולד מכאן ואילך לפי ההסכס.

תחבולות יעקב

תחבולה אחת - הועילה רק לעיזים.

תחבולה שניה - הועילה גם לעיזים וגם לכבשים.

תחבולה אחת - לקח ג' סוגי מקלות קילף בהם קילופים, עד שנראה המקל הכהה עם כתמים לבנים, והעמיד אותם ליד בריכות המים של הצאן בתחילת התקופה שהעיזים יולדות, שאז החזקות יולדות וכשהם שתו והתחממו שם הסתכלו על המקלות ועיי כך הם ילדו כדוגמת המקלות, עיזים בעלות נקודות וטלאים לבנים.

תחבולה שניה - הפריד את העדר (של לבן) לגווני הצאן :
העמיד את הכבשים הנקודים והטלואים (שאותם לבן לא הוציא).

את העיזים האחרות (מלבד העיזים החומות) - העמיד אחריהם, ועיי כד שראו נגד עיניהם את הנקודות והטלאים הם ילדו כדוגמתן. את העיזים החומים (שלא היו בהסכם) - העמיד בתחילת העדר. ואת הכבשים האחרים - העמיד אחריהם, שעיי שראו את העיזים החומות ילדו כמותן.

תחבולה נוספת - שנעשתה עיי מלאך (יעקב ראה אותה בחלום) שלקח עיזים עקודים ונקודים וברודים מהעדר שנמצא ביד בני לבן והביא אותם לעדר של יעקב, ועיי שהיו עם הנקבות שהיו בעדר שביד יעקב הם ילדו כדוגמתם עקודים נקודים וברודים, ואח"כ הוחזרו עיי המלאך לעדר שביד בני לבן.

שינויים בשכר

לבן החליף את משכורתו של יעקב עשרת מונים (עשר פעמים עשר, דהיינו מאה פעמים) והתורה כתבה כמה מהם: שהוציא עיזים עקודים, והוציא כל אשר לבן בו (להפחית את הסיכויים שהצאן שנשאר ביד יעקב יילדו בדומה להם קצת שיהיה להם טלאים או נקודות לבנות שהרי יש עליהם נקודות ברגלים או קצת לבן) נתן ליעקב שכר רק נקודים, נתן ליעקב שכר רק עקודים, נתן ליעקב בשכרו עקודים נקודים וברודים.